

УДК 821.161.2'06-1.09:[82.02:7.038.6(438)

Андрій Чуй

Поезія «Молодої Польщі» в об'єктиві українського літературознавства XXI століття

У статті узагальнено здобутки сучасного українського літературознавства в галузі вивчення епохи «Молодої Польщі»: проаналізовано сучасні літературознавчі дослідження окресленого періоду; простежено актуальні та визначено перспективні напрями дослідження раннього польського модернізму. Стисло сформульовано головні теоретичні положення вибраних наукових праць. В. Моренець констатує, що український модернізм, на відміну від європейського (польського), не зміг далеко відійти від народнопісенної фольклорної культури, хоч і по-новому реалізував теми любові, журби, настроїв самогубства, властиві європейському літературному модерну. Т. Ткачук доводить, що значно інтенсивніший розвиток польського модернізму загалом зумовлювався вищим рівнем підготовленості польської літератури до сприйняття «мистецьких винаходів» європейських модерністів. О. Сухомлинов з'ясовує суть «польського модерністського бунту», стисло розкриває головні принципи естетичної теорії «молодопольщан». Е. Циховська розглядає особливості художньо-філософського засвоєння Л. Стаффом феномена сну, позиціонуючи його творчість як віддзеркалення декадентських настроїв «молодопольської» епохи. Є. Нахлік показує спільні і відмінні риси в персоніфікаціях людської душі поетами «Молодої Польщі» та «Молодої Музи». С. Ямборко розкриває творчі взаємини В. Стефаника з натхненником «молодопольської» епохи – С. Пшибишевським. Г. Корбич переконує, що публікації українських критиків межі XIX-XX ст. про польський модернізм підготовлювали українського читача до загалом позитивного сприйняття нового естетичного явища. О. Станичнов наводить на думку, що деякі з основоположних принципів польського модерного малярства були характерними і для мистецтва слова, і що модерністичне мистецтво великою мірою виростало зі співпраці письменників та художників. О. Семенов стисло характеризує основні чинники виникнення польської патріотичної поезії від Середньовіччя до XX ст., окремо зупиняючись і на патріотичній поезії молодопольської епохи. А. Сов'як розкриває лінгвістичні та літературознавчі параметри флористичної символіки «молодопольської» поезії. Д. Ковальова крізь призму феміністичного дискурсу досліджує тематику, проблематику, засоби вираження чуттєвості та тілесності в жіночій ліриці «Молодої Польщі».

У висновках констатовано, що в українському літературознавстві досі бракує ґрунтовних наукових досліджень, які цілісно й системно подали б загальну картину розвитку «молодопольської» лірики кінця ХІХ – початку ХХ ст. за тематичними, стильовими, жанровими характеристиками.

Ключові слова: «Молода Польща», поезія, лірика, ранній польський модернізм, критика, літературознавство, польсько-українські літературні зв'язки.

Вступ

Поезія «Молодої Польщі» стала яскравим свідченням декадентських настроїв безсилля, пустки, меланхолії та втрати сенсу життя, що панували у польській літературі межі ХІХ–ХХ ст. Часові рамки «молодопольської» епохи – питання досі суперечливе. Її початком найчастіше називають 1891 – рік виходу першої збірки поезій К. Пшерви-Тетмаєра, а кінець зазвичай асоціюють із початком Першої світової війни. Про «Молоду Польщу» було гучно заявлено 1898 р., коли А. Гурський опублікував однойменний цикл програмних статей на сторінках краківського журналу „Życie” (першого в Польщі видання про модернізм). Ці публікації дали назву цілої епохи, їх також вважають першим маніфестом польського модернізму. Ю. Ковалів, проте, зауважує, що естетична програма «Молодої Польщі» не мала внутрішньої цілісності. Виступаючи за елітарні принципи в письменстві – високий естетизм («аристократизм духу»), чистий артистизм («мистецтво заради мистецтва»), містичне світосприйняття, неоромантичне оновлення «чистої поезії», частина «молодопольщан» все ж не випадала з контексту тогочасних історичних реалій і усвідомлювала відповідальність письменника за долю нації (С. Виспянський, Я. Каспрович), відчувала потребу в соціальній критиці біологічного ества людини, актуалізуючи етичні критерії добра і зла (С. Жеромський) (Молода Польща, 2019). Така амбівалентність нового творчого покоління відрізняла обраний нею варіант модернізму від європейського канону.

Творчий спадок «Молодої Польщі» належно оцінений сучасними польськими літературознавцями, хоча тогочасні критики досить скептично поставилися до художньо-естетичних експериментів нової генерації митців. Зокрема, Зенон Пшесмицький, головний редактор журналу „Życie”, закидав дебютантам знецінення ідеалів, «атрофію думок і почуттів», помічаючи хіба лише їх майстерність у творенні

нових поетичних форм (Wydrycka, 2016: 13). Мову «молодопольської» поезії докладно описала М. Подраза-Квятковська (M. Podraza-Kwiatkowska) у праці «Символізм і символіка в поезії Молодої Польщі» (Kraków, 1975). Дослідниці також належить низка розвідок щодо філософії й поетики ранньомодерністського тексту: «Молодопольські гармонії і дисонанси» (Młodopolskie harmonie i dysonanse. Warszawa, 1969), «Сомнамбулісти, декаденти, герої» (Somnambulicy, dekadenci, herosi. Kraków, 1985), «Воля і трансценденція» (Wolność i transcendencja. Kraków, 2001) (переклад назв наш. – А. Ч.).

Загалом же модерністичну художню систему та її течії (переважно неоромантизм, символізм і декаданс) у Польщі почали досліджувати десь із 60-х років ХХ ст.: Ю. Кшижановський (Krzyżanowski, J. Neoromantyzm polski (1890–1918). Wrocław–Warszawa–Kraków, 1963), К. Вика (Wyka, K. Modernizm polski. Kraków, 1968). «Молода Польща» лишилася в полі зору й надалі – М. Бобровницька (Bobrownicka, M. Modernizm w literaturach słowiańskich (zachodnich i południowych). Wrocław, 1975), А. Маковецький (Makowiecki, A. Młoda Polska. Warszawa, 1981), М. Подраза-Квятковська (Podraza-Kwiatkowska, M. Stulecie Młodej Polski: studia. Kraków, 1995), А. Гутнікевич (Hutnikiewicz, A. Młoda Polska. Warszawa, 1996), Г. Маркевич (Markiewicz, H. Młoda Polska i “izmy”. Z problemów literatury polskiej XX wieku. T. I. Warszawa, 1996). Наукове осмислення раннього польського модернізму триває й сьогодні: вже згадана розвідка М. Подрази-Квятковської (2001), а також Я. Томковський (Tomkowski, J. Młoda Polska. Warszawa, 2001), А. Чабановська-Врубель (Czabanowska-Wróbel, A. W lesie młodopolskich symboli. *Teksty Drugie*, T. 1, 69–73, 2001; Dziecko. Symbol i zagadnienie antropologiczne w literaturze Młodej Polski. Kraków, 2003), А. Видрицька (Wydrycka, A. Rzeczy poezji (Młodopolska liryka – studia i interpretacje). Białyostok, 2016) та ін.

Критичний аналіз поетики та естетики «молодопольської» лірики в українському просторі бере початок на межі ХІХ–ХХ століть – ним займалися І. Франко («Із чужих літератур (Сучасні польські поети)» (1899) та Леся Українка («Заметки о новейшей польской литературе» (1900). У згаданій розвідці про польських поетів-сучасників (А. Асника, Я. Каспровича, К. Тетмаєра, З. Пшесмицького та ін.) І. Франко аналізує передусім соціальні мотиви їхньої творчості, вміння

митців «відчути люд». Леся Українка стисло схарактеризувала філософію і настроєвість лірики Я. Каспровича, стильову манеру поетів-ідеалістів К. Пшерви-Тетмаєра та Є. Жулавського, імпресіоніста С. Пшибишевського (з його двома улюбленими темами – любов і смерть) та інших поетів межі ХІХ–ХХ ст.

Інтерес українських літературознавців до «Молодої Польщі» активізувався на початку ХХІ ст. Особливо **актуальним** він став у контексті входження України в загальноєвропейський культурний простір, що передбачає також обмін здобутками культури та мистецтва, в тому числі мистецтва слова.

Мета публікації – узагальнити здобутки сучасного українського літературознавства в галузі вивчення раннього польського модернізму (епохи «Молодої Польщі»). У статті проаналізовано найновіші розвідки з обраної теми.

Методи й методика

Стаття узагальнює літературознавчі здобутки українських науковців початку ХХІ ст. про творчість представників «Молодої Польщі», тому використано насамперед описовий метод у контексті історико-культурного підходу.

Виклад основного матеріалу

Знаковою працею, що була видана на самому початку ХХІ ст., стала книга В. Моренця «Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща» (Київ, 2001). У монографії вчений намагається синхронізувати український модернізм із польським не лише хронологічно, а й зблизити явища за тематичними та стильовими ознаками. Зрештою літературознавець резюмує, що український модернізм, на відміну від європейського (польського), не зміг далеко відійти від народнопісенної фольклорної культури, хоч і по-новому реалізував теми любові, журби, настроїв самогубства, властиві європейському модерну.

Ще однією важливою спробою віднайти дотичні моменти у розвитку національних виявів модернізму сусідніх країн стала праця Тамари Ткачук «Гене́за та типологія раннього українського і польського модернізму (кінець ХІХ–поч. ХХ ст.)» (2005). Дослідниця пише про постійне зацікавлення українських літературознавців польським модернізмом (при цьому згадує монографії Г. Вервеса, Т. Гундорової, С. Павличко, В. Моренця, Я. Поліщука, в яких,

зауважимо, хоч і містилися окремі (на рівні персоналій) характеристики польської літератури кінця ХІХ – початку ХХ сторіч, проте мали вони контекстуальний, а не предметний характер), наголошує на тому, що в польській літературі все нове «мотивувалося програмами і статтями, що були передумовою практичного втілення нових віянь у мистецьких творах» (Ткачук, 2005: 103), у той час як український модернізм, навпаки, «маніфестувався» й утверджувався переважно на рівні творчої еволюції окремих митців (програмові формулювання з'явилися трохи згодом на сторінках журналів «Світ» і «Українська хата»).

Т. Ткачук приходить до висновку, що значно інтенсивніший розвиток польського модернізму загалом зумовлювався вищим рівнем підготовленості польської літератури до сприйняття «мистецьких винаходів» та модерного світобачення, оскільки польська література не була настільки «затиснена в імперських лещатах у попередні століття і не встигла перетворитися в сентиментально-провінційну» (2005: 104) (більше того, польський модернізм мав своє продовження в післявоєнні роки, не будучи обірваним новою соцреалістичною ідеологією, як український). Спільним для обох літератур став синтез європейських творчих тенденцій (поетики та проблематики) із власне національним соціально обумовленим художнім поступуванням (модернізм – явище не лише естетичне, а й культурно-історичне). Засвоєння найкращих здобутків європейського модернізму відбувалося різною мірою, проте воно свідчило про відкритість обох культур до модних мистецьких віянь, що зрештою дозволило піднести кожен із літератур на новий художній рівень.

Про специфіку польського літературного процесу епохи «Молодої Польщі» також писав О. Сухомлинов (2007). Автор намагається визначити та диференціювати основні напрямки, стилі та концептуальні поняття, що визначали «польський модерністський бунт», стисло розкрити головні принципи естетичної теорії символізму, неокласицизму, імпресіонізму, експресіонізму «молодопольщан». Творчість молодопольських митців проаналізовано в контексті впливу тогочасних філософських концепцій (зокрема, А. Шопенгауера та Ф. Ніцше) і творчості провідних західноєвропейських модерністів, які стали прикладами для наслідування (Бодлер, По, Демель, Рембо, Уайльд, Малларме). Підкреслюючи революційність модерністських ідей

«молодопольщан», автор резюмує, що за майже тридцять років «польські модерністи пройшли складний, бурхливий і в той же час цікавий шлях від натуралізму і декадансу до неокласицизму», означивши своєю творчістю цілу епоху (Сухомлинов, 2007: 284).

Питання польсько-українських літературних зв'язків на початку ХХ ст. актуалізувала Е. Циховська у статті «Онїричний простір поезії Леопольда Стаффа та Львівсько-Варшавська філософська школа» (2009). Авторкою розглянуто особливості художньо-філософського засвоєння поетом феномена сну як віддзеркалення декадентських настроїв «молодопольщан». Дослідниця наголошує на важливості впливу на творчість Л. Стаффа прослуханих ним у Львівському університеті лекцій онїричної тематики (зокрема й В. Вітвіцького – одного з основоположників Львівсько-Варшавської філософської школи, що об'єднала вчених логіків, філософів, математиків, котрі працювали переважно у Львові та Варшаві). Е. Циховська інтерпретує онїричну поезію Л. Стаффа як своєрідний сонник, в якому містяться ключі до розгадки таємниць як авторської, так і колективної підсвідомості «молодопольської» епохи. Філософія сну Л. Стаффа, резюмує дослідниця, виросла із шопенгаурівсько-ніцшеанської ідеї і загалом зводилася до сприймання життя як сну, а сну – як продовження дійсності, хоча й іншої – ілюзорної (Циховська 2009: 204).

Я. Нахлік у розвідці «Топос персоніфікованої душі у поезії Молодої Польщі та “Молодої Музи” (мотив мандрівки)» (2010) здійснив компаративне дослідження варіантів персоніфікації людської душі в поезії польських (К. Тетмаєр, Л. Стафф – представники «Молодої Польщі») та українських (П. Карманський, Б. Лепкий, В. Пачовський – «молодомузівці») літераторів раннього модернізму. Автор простежує культурні паралелі між античним топосом та його осмисленням і видозмінами у модерністській поезії. Особливу увагу Я. Нахлік звертає на символічні / метафоричні образи-втілення та характерні атрибути мандрівної душі, індивідуально-авторські художні засоби (пов'язані як із фольклорною поетикою, так і зі своєрідною «молодопольською есхатологією»), що вимальовують мотив її мандрівки: «Свідомо чи несвідомо послуговуючись античним взірцем топосу *анімулі*, окремі митці артикулювали свою життєву зневіру та неприкаяність, модний тієї епохи сплін і брак віри у можливість щасливого загробного життя. Своєрідне захоплення есхатологічними проблемами є яскравим виявом суб'єктивізму

модерністської поезії, творці якої протиставляли себе філософії маси та натовпу шляхом осмислення проблем власної смертності, що їх кожна людина вирішує для себе сама» (Нахлік, 2010: 122). Дослідник приходить до висновку про відмінність образу мандрівної душі в поезії «молодомузівців» і «молодопольщан» від класичного (античного) взірця і водночас типологічну схожість модерністських образів між собою (попри деякі розбіжності у розумінні суті цієї подорожі). Я. Нахлік використовує поняття *топос* у буквальному («місце») та переносному («тема») значеннях: для власне географічної ідентифікації (коли йдеться про топоси лану зі збіжжям, похмурої ниви, безмірного поля тощо), або ж ототожнюючи його із образом (наприклад, «топос мандрівної душі», «топос душі, що блукає», «топос душі-тіні», «топос самотньої душі» – виразник песимізму, страждання). У другому випадку поняття *топос* має смислове нашарування загального місця, обґрунтоване Е. Р. Курциусом через історію повторюваних мотивів у світовій літературі.

Ще одним внеском у вивчення українсько-польських літературних зв'язків є стаття С. Ямборко «Василь Стефаник та представники угруповання “Молода Польща”: типологія творчих взаємин» (2014). Зауважимо, що попри претензійну за широтою охоплення проблеми назву розвідки, в ній розкрито взаємини В. Стефаника лише з одним представником «молодопольської» плеяди – С. Пшибишевським, хоча, за словами дослідниці, український новеліст був особисто знайомий із багатьма «молодопольщанами» і саме вони навчили його «вирізьблювати слово не лише зовні, але й шукати незвичайного, або ж принаймні уникати банальності і буденності» (Ямборко, 2014: 103).

Наукові напрацювання Т. Ткачук були частково продовжені Г. Корбич у працях «Сприйняття польського модернізму українськими критиками на рубежі XIX і XX ст.» (2008) та «Українська літературна критика про початки молодого-польського літературно-мистецького руху» (2015). Зокрема новіша розвідка містить аналіз критичних оглядів І. Франком, Лесею Українкою, М. Євшаном, В. Щуратом творчості З. Пшесмицького-Міріама, К. Пшерви-Тетмаєра, С. Пшибишевського та інших представників «Молодої Польщі». Дослідниця наголошує, що попри неоднозначне сприйняття згаданих авторів (негативне – як декадентства, позитивне – як новаторства), їхня творчість в обох випадках розглядалася в контексті європейського

літературного процесу (насамперед, у зв'язку із тогочасною французькою, англійською та німецькою літературами). Г. Корбич переконує, що публікації згаданих критиків в цілому підготовлювали українського читача до сприйняття перших модерністських віянь «як нового естетичного явища, а не як симптому виродження мистецтва» (Корбич, 2015: 225).

Зі статті О. Станичнова «Естетичний код творчого об'єднання “Молода Польша”» (2018) дізнаємося про головні художні напрями (декадентизм, імпресіонізм, символізм) й основоположні принципи польського модерного малярства. Помічаємо, що деякі з цих принципів були характерними і для мистецтва слова: символічний зміст маніфестували переважно через символи й алегорії, важливе місце мало дослідження «похмуріших сторін людської душі, повної несвідомих символічних образів» (Станичнов, 2018: 241) і відображення психології підсвідомості. Автор зауважує, що модерністичне мистецтво виростало зі співпраці письменників та художників, і акцентує на першорядності ідеї національного відродження, яка пронизувала творчість усіх «молодопольщан»: самі твори живопису були своєрідним мистецьким шифром, що вмещував «королівську величину духовної влади, національні страждання, жах безпомічності, прапольські та гомерівські легенди, мрії про свободу Польщі» (Станичнов, 2018: 243). О. Станичнов також помічає, що польське малярство, услід за красним письменством, зачіпало питання абсолюту і сублимувало еротизм – поступово освоювало естетику сакральних чи досі табуйованих сторін людського життя, тим самим створюючи своє самобутнє мистецтво і виражаючи власне індивідуальне відчуття світу.

О. Семенов послідовно і досить стисло розкриває основні чинники виникнення польської патріотичної поезії від Середньовіччя до ХХ ст. (2018), окремо зупиняючись на творчості представників молодопольської епохи, які продовжили поетичні традиції романтиків Адама Міцкевича, Юліуша Словацького, Зигмунда Красинського, Ципріана Норвіда (Станіслав Виспянський, Ян Каспрович, Марія Конопницька, Артур Оппман, Казимеж Пшерва-Тетмайер, Станіслав Пшибишевський, Едвард Слонський, Леопольд Стафф). Загалом до основних факторів виникнення патріотичної поезії ХХ ст. автор зараховує фольклорні зразки давньої поетичної творчості, барокові та

просвітницькі патріотичні мотиви, а також піднесення народного духу в часи романтизму та позитивізму. Неоромантична концепція, за спостереженнями дослідника, відобразилася в поезії «Молодої Польщі» як атипозитивістський рух. Творчість згаданих вище «молодопольщан» стала перехідним містком між літературними епохами і зробила важливий внесок у справу визвольної боротьби за незалежність та суверенність своєї держави. Творчість «Молодої Польщі», підсумовує О. Семенов, стала ґрунтом для польської поетичної патріотики ХХ ст.

Робота А. Сов'як «Флористика у ліриці поетів “Молодої Польщі”» (2020) розкриває як лінгвістичні (частиномовна належність колорем, їхня будова – на прикладі складних конструкцій, особливості авторського творення – колореми-неологізми, семантичні кореляції – слова, семантично пов'язані з кольорами), так і літературознавчі (символістська складова модерністського тексту – флористичні символи та колористика) аспекти «молодопольської» поезії Яна Каспровича, Казімежа Пшерви-Тетмаєра, Владислава Оркана, Антоні Ланге, Леопольда Стаффа, Станіслава Виспянського, Болеслава Лесьмяна. Дослідниця доводить, що творча палітра поетів надзвичайно багата й насичена, колористика – барвіста і незвична (йдеться про авторські колореми), а найчастотнішим флористичним символом постає троянда (червона з варіаціями – рубінова, малинова, фіолетова, вогняна та кривава). Зауважимо, що деякі з проаналізованих А. Сов'як творів можна віднести до лірики любовної.

У статті Д. Ковальнової «Феміністичний дискурс жіночої поезії “Молодої Польщі”» (2021) досліджено маловідомі сторінки «молодопольської» епохи, зокрема, проаналізовано тематику, проблематику, засоби вираження чуттєвості та тілесності в поезіях Броніслави Островської, Марилі Вольської, Казимири Завістовської, Марії Коморницької та інших крізь призму феміністичного дискурсу – у світлі його соціально-політичних, культурних і гендерних особливостей. Дослідниця зауважує, що згадані літературні постаті також є цікавими і для українського літературознавства, адже деякі з них певний час проживали у Львові, Києві та Харкові, а отже, були причетними й до українського літературного процесу. Авторка статті ревізує тезу сучасних дослідників про три головні тематичні групи жіночої лірики «Молодої Польщі» – природа (тут переважно твори Броніслави Островської), праслов'янські мотиви (у Марилі Вольської)

та еротична поезія (у Казимири Завістовської) – і застерігає, що це надто спрощене групування (бо, крім любовної, філософської та пейзажної лірики, була розвинута ще й громадянська і твори для дітей). Д. Ковальова стверджує, що творчість обраних авторок «ідеально вписується в молодопольську поетику. Вони не просто наслідували поетів-сучасників, але також зробили значний внесок в розвиток символічних координат цього періоду. Їхній поезії властиві також декадентські, імпресіоністичні та експресіоністичні мотиви» (Ковальова, 2021: 190). Відмічає дослідниця і вміння «молодопольщанок» відійти від традиційної флористичної символіки й надати рослинам (зокрема, квітам) цілком нові символічні значення (там само: 191). Щодо теми тілесності констатує: «В ній можна виявити особливу схильність до використання чуттєво-матеріальної конкретики, соматичної, біологічної лексики, метафоричності і образотворення» (там само: 192). Тобто більшість поетес наважилася переступити через моральні норми, що заважали тогочасним жінкам відкрито писати про пристрасть, чуттєвість і сексуальність. Д. Ковальова вважає перспективними подальші дослідження творчого доробку вже згаданих та інших «молодопольських» письменниць, оскільки їхня творчість стала взірцем для майбутніх поколінь польських поетес, які розвивали у своїй творчості тематику жіночого досвіду, чуттєвості та тілесності.

Наукова новизна

Аналіз сучасних літературознавчих досліджень поезії «Молодої Польщі», визначення актуальних напрямів наукового осягнення лірики її представників окреслили перспективні напрями вивчення раннього польського модернізму. Це стане присутнім кроком теоретичного осмислення сучасного європейського літературно-критичного дискурсу.

Висновки

Як бачимо, попри зацікавлення українських літературознавців раннім польським модернізмом, сам «молодопольський» період вивчається ними здебільшого на рівні окремих персоналій або ж в контексті українсько-польських літературних зв'язків, а не в цілому як літературна епоха. З-поміж знайдених праць новизною та актуальністю вирізняється розвідка Д. Ковальнової про феміністичну поезію «молодопольщанок». Перспективними вважаємо починання А. Сов'як у дослідженні мовно-стильових особливостей поезій «Молодої Польщі». Загалом можемо констатувати, що в українському

літературознавстві досі бракує ґрунтовних наукових досліджень, які цілісно й системно подали б загальну картину розвитку «молодопольської» лірики кінця ХІХ – початку ХХ ст. за тематичними, стильовими, жанровими характеристиками.

Література

- Ковальова, Д. (2021). Феміністичний дискурс жіночої поезії «Молодої Польщі». *Київські полоністичні студії*, 37, 186–195.
- Корбич, Г. (2015). Українська літературна критика про початки молодопольського літературно-мистецького руху. *Польсько-українські культурні взаємини*, 9, 205–226.
- Молода Польща (2019). *Енциклопедія Сучасної України: онлайн-версія*. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. URL: <https://esu.com.ua/article-69010>
- Моренець, В. (2001). Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи».
- Нахлік, Я. (2010). Топос персоніфікованої душі у поезії Молодої Польщі та «Молодої Музи» (мотив мандрівки). *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст.*, ХХІІІ, ч. 2, 116–123.
- Семенов, О. (2018). Основні чинники виникнення патріотичної польської поезії ХХ ст. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. URL: <https://wp.me/p1tZXV-9b>
- Сов'як, А. (2020). Флористика у ліриці поетів «Молодої Польщі». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2020. 48 с.
- Станичнов, О. (2018). Естетичний код творчого об'єднання «Молода Польща». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*, 1, 239–245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2018_1_36
- Сухомлинов, О. Особливості еволюції літературного процесу епохи «Молодої Польщі». *Українська полоністика*. 2007. № 3–4. С. 277–284.
- Ткачук, Т. (2005). Генеза і типологія раннього українського і польського модернізму (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.). *Studia Methodologica*, 15, 100–107.
- Циховська, Е. (2009). Оніричний простір поезії Леопольда Стаффа та Львівсько-Варшавська філософська школа. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст.*, ХХ, 196–205.
- Ямборко, С. (2014). Василь Стефаник та представники угруповання «Молода Польща»: типологія творчих взаємин. *Молодий вчений*, 6(2), 103–106. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6\(2\)__30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6(2)__30)

Wydrycka A. Rządy poezji (Młodopolska liryka – studia i interpretacje). Biały Białystok : PRYMAT, 2016. 231 s.

References

- Kovalova, D. (2021). Feministyczny dyskurs zhinochoi poezii “Molodoi Polshchi” [Feminist discourse of women’s poetry of “Young Poland”]. *Kyivski polonistychni studii*, 37, 186–195 (in Ukrainian).
- Korbych, H. (2015). Ukrainska literaturna krytyka pro pochatky molodo-polskoho literaturno-mystetskoho rukhu [Ukrainian literary criticism about the beginnings of the “Young Poland” literary and artistic movement]. *Polsko-ukrainski kulturni vzaiemyny*, 9, 205–226 (in Ukrainian).
- Moloda Polshcha [Young Poland]. (2019). *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy: onlain-versiia*. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy (in Ukrainian). URL: <https://esu.com.ua/article-69010>
- Morenets, V. (2001). *Natsionalni shliakhy poetychnoho modernu pershoi polovyny XX st.: Ukraina i Polshcha* [National ways of poetic Modernism of the first half of the 20th century: Ukraine and Poland]. Kyiv : Vydavnytstvo Solomii Pavlychko «Osnovy» (in Ukrainian).
- Nakhlik, Ya. (2010). Topos personifikovanoi dushi u poezii Molodoi Polshchi ta «Molodoi Muzy» (motyv mandrivky) [Topos of the personified soul in the poetry of “Young Poland” and “Young Muse” (motive of the journey)]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii. Serii: Linhvistyka i literaturoznavstvo: Mizhvuz. zb. nauk. st.*, XXIII, ch. 2, 116–123 (in Ukrainian).
- Semenov, O. (2018). Osnovni chynnyky vynyknennia patriotychnoi polskoi poezii XX st. [The main factors of the emergence of patriotic Polish poetry of the 20th century]. *Ukraina ta Polshcha: mynule, sohodennia, perspektyvy* (in Ukrainian). URL : <https://wp.me/p1tZXV-9b>
- Soviak, A. (2020). *Florystyka u lirytsi poetiv «Molodoi Polshchi»* [Floristics in the lyrics of the poets of “Young Poland”]. Ivano-Frankivsk: Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka (in Ukrainian).
- Stanychnov, O. (2018). Estetychnyi kod tvorchoho obiednannia «Moloda Polshcha» [Aesthetic code of creative association “Young Poland”]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii : Mystetstvoznavstvo*, 1, 239–245 (in Ukrainian). URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2018_1_36
- Sukhomlynov, O. (2007). Osoblyvosti evoliutsii literaturnoho protsesu epokhy «Molodoi Polshchi» [Peculiarities of the evolution of the literary process of the “Young Poland” era]. *Ukrainska polonistyka*, 3–4, 277–284 (in Ukrainian).
- Tkachuk, T. (2005). Heneza i typolohiia rannoho ukrainskoho i polskoho modernizmu (kin. XIX – poch. XX st.) [Genesis and typology of early Ukrainian and Polish modernism (late 19th – early 20th centuries)]. *Studia Methodologica [nauk. almanakh]*. Ternopil: Red.-vyd. viddil TNPU, 15, 100–107 (in Ukrainian).

- Tsykhovska, E. (2009). Onirychnyi prostir poezii Leopolda Staffa ta Lvivsko-Varshavska filofska shkola [The Oneiric Space of Leopold Staff's Poetry and the Lviv-Warsaw Philosophical School]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii. Seria: Lihvistyka i literaturoznavstvo: Mizhvuz. zb. nauk. st.*, XX, 196–205 (in Ukrainian).
- Yamborko, S. (2014). Vasyl Stefanyk ta predstavnyky uhrupovannia «Moloda Polshcha»: typolohiia tvorchykh vzaiemyn [Vasyl Stefanyk and representatives of the group “Young Poland”: typology of creative relations]. *Molodyi vchenyi*, 6 (2), 103–106. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6(2)_30) (in Ukrainian).
- Wydrycka A. (2016). *Rzqdy poezji (Młodopolska liryka – studia i interpretacje)* [Kinds of Poetry (Young Poland's lyricism – studies and interpretations)]. Biaiyostok: PRYMAT (in Polish).

Andrew Chui. The poetry of “Young Poland” through the prism of Ukrainian literary criticism of the 21st century. The article summarizes the achievements of modern Ukrainian literary studies in the field of the “Young Poland” era: modern literary studies of the outlined period are analyzed; the relevant and perspective research directions of study of early Polish modernism are traced. The main theoretical positions of the selected scientific works are briefly formulated.

V. Morenets reveals that Ukrainian Modernism, unlike European (Polish), was unable to depart from folklore culture, although it implemented the themes of love, sorrow and suicidal moods in a new way. T. Tkachuk proves that the significantly more intense development of Polish modernism was generally due to a higher level of preparedness of Polish literature for the perception of “artistic inventions” of European modernists. O. Sukhomlynov finds out the essence of the “Polish modernist revolt”, briefly reveals the main principles of the aesthetic theory of the “Young Poland”. E. Tsikhovska examines the peculiarities of L. Staff's artistic and philosophical assimilation of the dream phenomenon, positioning his work as a reflection of the decadent moods of the “Young Poland” era. E. Nakhlik shows common and distinctive features in the personifications of the human soul by the poets of “Young Poland” and “Young Muse”. S. Yamborko reveals the creative relations of V. Stefanyk with the inspirer of the “Young Poland” era – S. Przybyshevsky. H. Korbych assures that the publications of Ukrainian critics of the XIX-XX centuries about Polish modernism prepared the Ukrainian reader for a generally positive perception of the new aesthetic phenomenon. O. Stanychnov suggests that some of the fundamental principles of Polish modern painting were also characteristic of the literary art, and modernist art grew largely out of the collaboration of writers and artists. A. Semenov briefly characterizes the main factors of the development of Polish patriotic poetry from the Middle Ages to the 20th century, focusing separately on the patriotic poetry of the “Young Poland” era. A. Siviak reveals the linguistic and literary parameters of the floral symbols of the “Young Poland” poetry. D. Kovalova explores the themes, issues, meanings of expressing sensuality and physicality in the women's lyrics of the “Young Poland” era through the prism of feminist discourse.

As a result, it was established that in Ukrainian literary studies still lacks thorough scientific research which would comprehensively and systematically present a general picture of the development of the “Young Poland” era’s lyrics of the late 19th and early 20th centuries according to thematic, stylistic and genre characteristics.

Key words: “Young Poland”, poetry, lyrics, early Polish modernism, criticism, literary studies, Polish-Ukrainian literary links.

Чуй Андрій Валерійович – кандидат філологічних наук, старший лаборант кафедра полоністики і перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки, andriychuy@gmail.com